

KLAGANDE

Vård- och omsorgsnämnden i Skövde kommun

MOTPART

[REDACTED]

God man: [REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

ÖVERKLAGAT AVGÖRANDEFörvaltningsrätten i Jönköpings dom den 28 mars 2017 i mål nr 5380-16,
se bilaga A**SAKEN**Kontaktperson enligt lagen (1993:387) om stöd och service till vissa
funktionshindrade (LSS)**KAMMARRÄTTENS AVGÖRANDE**Kammarrätten upphäver förvaltningsrättens dom och fastställer Vård- och
omsorgsnämnden i Skövde kommuns beslut.

YRKANDEN M.M.

Vård- och omsorgsnämnden i Skövde kommun yrkar att kammarrätten upphäver förvaltningsrättens dom och fastställer nämndens beslut den 17 oktober 2016 och anför i huvudsak följande. [REDACTED] är sedan tidigare beviljad insatsen kontaktperson med 12 timmar per månad. Frågan i målet är om hon har rätt till kontaktperson med ytterligare sex timmar per månad. [REDACTED] har kontakt med sin familj och andra personer utanför boendet. Hon kan inte anses vara socialt isolerad. Hon bor numera i en annan gruppboestad. Av journaler från det nya boendet framgår att hon under perioden den 1 mars–27 april 2017 bl.a. träffat anhöriga och kamrater vid fem tillfällen. Detta har skett utöver eller i stället för planerade insatser i gruppboendet. [REDACTED] får anses vara tillförsäkrad goda levnadsvillkor även utan den nu sökta insatsen. Det finns möjligheter att, inom ramen för det tidigare beslutet om kontaktperson, beakta [REDACTED] [REDACTED] önskemål avseende denna insats. Nämnden åberopar en sammanställning av journalanteckningar från gruppboendet avseende perioden den 1 mars–27 april 2017.

[REDACTED] bestrider bifall till nämndens överklagande och anför bl.a. följande. Hon känner sig ensam framför allt under helger. Hon önskar en kvinnlig väninna. Hon har en komplicerad relation till sin mamma och mormor, men träffar dem ibland. Nämnden skriver att hon har ett par kamrater. Den ena personen kommunicerar dock endast via dator. Den andra personen har ett trassligt liv.

SKÄLEN FÖR KAMMARRÄTTENS AVGÖRANDE

Frågan i målet är om [REDACTED] för att tillförsäkras goda levnadsvillkor, är i behov av en utökning av insatsen biträde av kontaktperson.

Avsikten med insatsen kontaktperson är främst att tillgodose behovet av en medmänniska när anhörigkontakt saknas eller behöver kompletteras. En viktig uppgift för kontaktpersonen ska vara att bryta isolering genom samvaro och hjälp till fritidsverksamhet. Denna kan också ge råd till eller vara förespråkare för den funktionshindrade i olika situationer av okomplicerad natur. (se prop. 1992/93:159, s. 75 och 178). Den omständigheten att [REDACTED] bor i en bostad med särskild service för vuxna utesluter inte att hon kan beviljas andra insatser enligt LSS (jfr RÅ 1995 ref. 47).

Av utredningen framgår att [REDACTED] har kontakt med och regelbundet träffar andra personer utanför gruppboendet. Hon är även sedan tidigare beviljad insatserna kontaktperson med 12 timmar per månad och daglig verksamhet tre dagar per vecka mellan kl. 9.00 och 11.30. Mot bakgrund härav anser kammarrätten att [REDACTED] inte kan anses vara så socialt isolerad att hon, för att tillförsäkras goda levnadsvillkor, behöver utökning av insatsen biträde av kontaktperson. Överklagandet ska därför bifallas.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga B (formulär 1).

Kammarrättsråden Bodil Stelzer (ordförande), Evalotta Grip (referent) och Jan Källman har deltagit i avgörandet.

Föredragande: David Film

**FÖRVALTNINGSRÄTTEN
I JÖNKÖPING****DOM**
2017-03-28
Meddelad i JönköpingMål nr
5380-16**KLAGANDE**[REDACTED]
[REDACTED]
[REDACTED]Ställföreträdare: [REDACTED]
[REDACTED]
[REDACTED]**MOTPART**Vård- och omsorgsnämnden i Skövde kommun (nämnden)
541 83 Skövde**ÖVERKLAGAT BESLUT**

Vård- och omsorgsnämndens i Skövde kommun beslut 2016-10-17

SAKEN

Kontaktperson enligt lagen (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade, LSS

FÖRVALTNINGSRÄTTENS AVGÖRANDE

Förvaltningsrätten bifaller överklagandet och förklarar [REDACTED] berättigad att erhålla insatsen kontaktperson med ytterligare sex timmar per månad.

Det ankommer på nämnden att vidta de åtgärder som föranleds av denna dom.

ÖVERKLAGAT BESLUT OCH YRKANDEN M.M.

Nämnden beslutade den 17 oktober 2016 att avslå [REDACTED] ansökan om utökad tid med stöd av kontaktperson med ytterligare sex timmar per månad. Som skäl för beslutet anfördes att [REDACTED] behov av social samvaro och deltagande i samhällslivet bedöms vara tillgodosett genom de insatser hon sedan tidigare är beviljad. Hon bor på ett boende med

Dok.Id 222522

Postadress	Besöksadress	Telefon	Telefax	Expeditionstid
Box 2201 550 02 Jönköping	Hamngatan 15	036-15 66 00 E-post: forvaltningsrattenijonkoping@dom.se www.forvaltningsrattenijonkoping.domstol.se	036-15 66 55	måndag–fredag 08:00-16:00

särskild service där hela hennes stödbehov, omvårdnad, fritidsverksamhet och kulturella aktiviteter täcks. Hon är vidare beviljad insatserna kontaktperson 12 timmar per månad samt daglig verksamhet med syfte att få en meningsfull tillvaro. Därutöver har [REDACTED] två vänner hon träffar på fritiden. Att [REDACTED] önskar ha en kvinnlig kontaktperson som kan träffa henne på helgen kan tillgodoses genom att hennes nuvarande kontaktperson får ett minskat uppdrag att omfatta sex timmar i månaden och att hon får en ny kvinnlig kontaktperson som utför resterande timmar.

[REDACTED] vidhåller sin ansökan om att hon ska beviljas ytterligare sex timmars kontaktperson per månad och anför att hon inte uppfattar sig tillförsäkrad goda levnadsvillkor. Till stöd för sitt överklagande åberopar hon ett intyg utfärdat av leg psykolog/leg psykoterapeut [REDACTED] vid Habilitering & Hälsa vid Västra Götalandsregionen den 12 oktober 2016 samt den neuropsykologiska utredning som gjordes i oktober 2007 och som är undertecknad av [REDACTED] leg psykolog, leg psykoterapeut, specialist i klinisk psykologi och konsultpsykolog vid Vuxenhabiliteringen i Skövde.

Nämnden vidhåller sitt beslut och anför bl.a. följande. Syftet med insatsen kontaktperson enligt LSS är att bryta den enskildes isolering och underlätta deltagande i samhällslivet. Insatsen kan tillgodose behovet av en vän eller medmänniska då kontakt med anhöriga eller gemenskap med andra människor i fritidsaktiviteter och arbetslivet saknas. [REDACTED] är beviljad bostad med särskild service för vuxna och bor sedan 2012 i en gruppboende i Skövde. I insatsen ingår omvårdnad, fritidsverksamhet och kulturella aktiviteter. I förarbetena till LSS anges att en gruppboende med erforderlig fast kollektiv bemanning i huvudsak ska täcka de boendes hela stödbehov (prop. 1992/93:159 s. 180). I den utredning som gjorts med anledning av begäran om utökning av insatsen kontaktperson framkommer att personalen på gruppboenden där [REDACTED] bor regelbundet följer med henne till stan och går promenader med henne. [REDACTED] uppger att hon därtill ofta deltar i de gemen-

samma aktiviteter som anordnas på gruppboenden. Sedan 2012 är [REDACTED] även beviljad daglig verksamhet i syfte att ge henne en meningsfull sysselsättning i vardagen. [REDACTED] är på den dagliga verksamheten tre dagar i veckan och får därigenom möjlighet till ytterligare social samvaro med andra. I utredningen framkommer att [REDACTED] har en god relation till sin kontaktperson och att de träffas varje vecka för att gå på bio, vara hemma och pyssla eller laga mat tillsammans. Vidare framkommer att [REDACTED] även har två vänner som hon träffar på fritiden, den ena ca en gång i veckan och den andra mer sporadiskt. Nämnden anser mot bakgrund av detta att [REDACTED] behov av social samvaro och deltagande i samhällslivet är väl tillgodosett och att hon, genom redan beviljade insatser, tillförsäkras goda levnadsvillkor.

SKÄLEN FÖR FÖRVALTNINGSRÄTTENS AVGÖRANDE

Bestämmelser m.m.

Av 7 § LSS framgår att de personer som omfattas av lagen har rätt till insatser i form av särskilt stöd och särskild service enligt 9 § 1 – 9, om de behöver sådan hjälp i sin livsföring och om deras behov inte tillgodoses på annat sätt. En sådan insats är bl.a. biträde av kontaktperson (9 § punkt 4).

Av 9 e § LSS framgår att i insatsen bostad med särskild service för vuxna ingår också omvårdnad, fritidsverksamhet och kulturella aktiviteter.

En kontaktperson ska, när anhörigkontakt saknas eller behöver kompletteras, vara en medmänniska för en person med funktionshinder som behöver hjälp för att komma i kontakt med andra människor och för att komma ut i samhället. En viktig uppgift ska vara att bryta den funktionshindrades isolering genom samvaro och genom hjälp till fritidsverksamhet (prop. 1992/93:159 s. 75 och 178).

I en gruppboestad ska finnas erforderlig fast kollektiv bemanning som i huvudsak ska täcka de boendes hela stödbehov. Syftet med denna boendeform är att vuxna funktionshindrade som inte klarar av ett eget boende eller boende i serviceboestad ändå ska ha möjlighet att lämna föräldrahemmet och skapa sig ett eget hem. Den är tänkt att vara ett bostadsalternativ för den som har ett så omfattande tillsyns- och omvårdnadsbehov att mer eller mindre kontinuerlig närvaro av personal är nödvändig (prop. 1992/93:159 s. 180).

Av rättsfallet RÅ 1995 ref. 47 framgår att gruppboende går att kombinera med annan stödform om den enskildes behov inte tillgodoses genom insatser inom gruppboendets ram.

Utredningen i målet

Av utredningen i målet framgår att [REDACTED] sedan 2012 bor i en bostad med särskild service för vuxna (gruppboestad) och är beviljad insatsen daglig verksamhet tre dagar i veckan. Hon är även beviljad kontaktperson med 12 timmar i månaden. [REDACTED] tycker främst att det är långsamt för henne på helgerna när hennes kontaktperson inte kan komma och personalen inte har så mycket tid över för henne. På helgerna har hon hjälp från personalen med stöttning med matlagning och mediciner. [REDACTED] är oftast med på de gemensamma aktiviteterna som anordnas på torsdagar. Däremot brukar hon inte delta i de aktiviteter som Fritidsföreningen anordnar, dels för att hon tycker att en hel del aktiviteter inte tilltalar henne, dels för att hon, utifrån sin värk i leder, överörlighet och ökade uttrötthet, inte klarar att delta ens i de aktiviteter som hon är intresserad av. Hon har inte så bra kontakt med sin biologiska familj. Hon skulle vilja ha ytterligare en kontaktperson, gärna en kvinna, som hon kan hitta på ”tjej-saker” med.

Psykolog [REDACTED] bedömer att [REDACTED] är i behov av utökad tid för att träffa kontaktperson för att få sina behov tillgodosedda och för att

få ett stabilt psykiskt mående. Hon anser vidare att [REDACTED] måste komma ut mer eftersom hon annars lätt fastnar i negativa tankar, vilka främst kommer på helgerna när hon inte har så många aktiviteter.

Av [REDACTED] intyg från den 12 oktober 2016 framgår att hon anser att [REDACTED] behöver ytterligare en social kontakt utanför boendet som hon kan träffa 1-2 gånger i veckan för att få möjligheten att bygga upp en relation till någon som även kan bli en positiv förebild för henne. Hon behöver också i denna kontakt kunna stärka sitt självförtroende och självkänsla. I intyget anförs även bl.a. följande. [REDACTED] har under lång tid varit hänvisad till sin bostad och sysselsätta sig själv på sin fritid så gott hon kan, vilket till stor del inneburit att pyssla och måla, när hon haft tillgång till material. I gruppboenden har det inte funnits tillräckligt med resurser för att någon skulle kunna avsätta den tid som behövs för att aktivera henne. Det har medfört att hon har blivit understimulerad, vilket har påverkat hennes psykiska mående negativt. Vidare har hon lätt för att hamna i konflikt med sin omgivning. Det uppstår missförstånd och hon har stora svårigheter att reparera relationer efter en konflikt. Sociala sammanhang är svårförståeliga för henne och blir lätt problematiska. Hon klarar inte samvaron med andra om hon inte känner dem väl och är mycket trygg med personen/personerna i fråga. Det får trots det inte vara för många. Bäst fungerar det för henne när hon är ensam med en person som hon känner väl. Hon kan därför inte alltid delta i aktiviteter som basen anordnar utan stora svårigheter, då det ofta blir för stökigt för henne. Hon klarar inte för mycket intryck, höga ljud och diskussioner. Det blir ofta missförstånd och bråk som i sin tur kan leda till ångest och explosiva utbrott. Det här är också orsaken till att hon inte kan delta i de utflykter/aktiviteter som kommunen/LSS anordnar.

Förvaltningsrättens bedömning

Frågan i målet är om [REDACTED] utöver de 12 timmar i månaden som hon redan är beviljad, ska anses ha rätt till insatsen kontaktperson med ytterligare sex timmar per månad.

██████████ kan inte anses vara isolerad från andra personer överlag och hon har en kontaktperson som inte tillhör personalen på boendet. Genom kontaktpersonen får hon en social kontakt utanför boendet. Utredningen visar att hon utifrån sina personliga förutsättningar och begränsningar har stora svårigheter att umgås med andra i grupp.

Förvaltningsrätten anser att utredningen visar att ██████████ behov av sociala kontakter och fritidsaktiviteter inte är tillgodosett inom ramen för de insatser som hon är beviljad i nuläget. Härvid har rätten fäst särskild vikt vid den beskrivning och bedömning som psykologen ██████████ gjort av ██████████ personliga förhållanden och behov. Förvaltningsrätten finner därför att ██████████ har behov av att få en utökning av insatsen kontaktperson med ytterligare sex timmar per månad för att uppnå goda levnadsvillkor. Överklagandet ska därför bifallas.

Det ankommer på nämnden att närmare bestämma insatsens utformning och villkor. Förvaltningsrätten förutsätter emellertid att nämnden i möjligaste mån försöker tillgodose ██████████ eget önskemål om att den utökade insatsen ska ges i form av en kvinnlig kontaktperson och i huvudsak förläggas till helger.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga (DV 3109/1D)

Thorbjörn Lindvall

Rådmannen Thorbjörn Lindvall har tillsammans med nämndemännen Carl-Axel Bengtsson, Mona Sjöqvist och Alice Andersson avgjort målet. Föredragande jurist har varit Johanna Andersson.

HUR MAN ÖVERKLAGAR - PRÖVNINGSTILLSTÅND

Den som vill överklaga förvaltningsrättens beslut ska skriva till Kammarrätten i Jönköping.

Skrivelsen ska dock skickas eller lämnas till förvaltningsrätten.

För att kammarrätten ska kunna ta upp Ert överklagande måste Er skrivelse ha kommit in till förvaltningsrätten **inom tre veckor** från den dag då Ni fick del av domen/beslutet. Om beslutet har meddelats vid en muntlig förhandling, eller det vid en sådan förhandling har angetts när beslutet kommer att meddelas, ska dock överklagandet ha kommit in inom tre veckor från den dag domstolens beslut meddelades. Om sista dagen för överklagande infaller på lördag, söndag eller helgdag, midsommarafton, julafton eller nyårsafton räcker det att besvärshandlingen kommer in nästa vardag.

Om klaganden är en part som företräder det allmänna, ska överklagandet alltid ha kommit in inom tre veckor från den dag beslut meddelades.

För att ett överklagande ska kunna tas upp i kammarrätten fordras att **prövningstillstånd** meddelas. Kammarrätten lämnar prövningstillstånd om

1. det finns anledning att betvivla riktigheten av det slut som förvaltningsrätten har kommit till,
2. det inte utan att sådant tillstånd meddelas går att bedöma riktigheten av det slut som förvaltningsrätten har kommit till,
3. det är av vikt för ledning av rättstillämpningen att överklagandet prövas av högre rätt, eller
4. det annars finns synnerliga skäl att pröva överklagandet.

Om prövningstillstånd inte meddelas står förvaltningsrättens beslut fast. Det är därför viktigt att det klart och tydligt framgår av överklagandet till kammarrätten varför man anser att prövningstillstånd bör meddelas.

Skrivelsen med överklagande ska innehålla

1. Klagandens person-/organisationsnummer, postadress, e-postadress och telefonnummer till bostaden och mobiltelefon. Adress och telefonnummer till klagandens arbetsplats ska också anges samt eventuell annan adress där klaganden kan nå för delgivning. Om dessa uppgifter har lämnats tidigare i målet – och om de fortfarande är aktuella – behöver de inte uppges igen. Om klaganden anlitar ombud, ska ombudets namn, postadress, e-postadress, telefonnummer till arbetsplatsen och mobiltelefonnummer anges. Om någon person- eller adressuppgift ändras, ska ändringen utan dröjsmål anmälas till kammarrätten.
2. den dom/beslut som överklagas med uppgift om förvaltningsrättens namn, målnummer samt dagen för beslutet,
3. de skäl som klaganden anger till stöd för en begäran om prövningstillstånd,
4. den ändring av förvaltningsrättens dom/beslut som klaganden vill få till stånd,
5. de bevis som klaganden vill åberopa och vad han/hon vill styrka med varje särskilt bevis.

Adressen till förvaltningsrätten framgår av domen/beslutet.

HUR MAN ÖVERKLAGAR

Den som vill överklaga kammarrättens avgörande ska skriva till Högsta förvaltningsdomstolen. Skrivelsen ställs alltså till Högsta förvaltningsdomstolen *men ska skickas eller lämnas till kammarrätten*.

Överklagandet ska ha kommit in till kammarrätten *inom tre veckor* från den dag då klaganden fick del av beslutet. Om beslutet har meddelats vid en muntlig förhandling, eller det vid en sådan förhandling har angetts när beslutet kommer att meddelas, ska dock överklagandet ha kommit in inom tre veckor från den dag domstolens beslut meddelades. Tiden för överklagande för det allmänna räknas dock från den dag beslutet meddelades.

Om sista dagen för överklagande infaller på en lördag, söndag eller helgdag, midsommar-, jul- eller nyårsafton, räcker det att skrivelsen kommer in nästa vardag.

För att ett överklagande ska kunna tas upp i Högsta förvaltningsdomstolen krävs att *prövningstillstånd* meddelas. Högsta förvaltningsdomstolen lämnar prövningstillstånd om det är av vikt för ledning av rättstillämpningen att överklagandet prövas eller om det finns synnerliga skäl till sådan prövning, såsom att det finns grund för resning eller att målets utgång i kammarrätten uppenbarligen beror på grovt förbiseende eller grovt misstag.

Om prövningstillstånd inte meddelas står kammarrättens beslut fast. Det är därför viktigt att det klart och tydligt framgår av överklagandet till Högsta förvaltningsdomstolen varför man anser att prövningstillstånd bör meddelas.

Skrivelsen med överklagande ska innehålla följande uppgifter;

1. den klagandes namn, person-/organisationsnummer, postadress, e-postadress och telefonnummer till bostaden och mobiltelefon. Dessutom ska adress och telefonnummer till arbetsplatsen och eventuell annan plats där klaganden kan nås för delgivning lämnas om dessa uppgifter inte tidigare uppgetts i målet. Om klaganden anlitar ombud, ska ombudets namn, postadress, e-postadress, telefonnummer till arbetsplatsen och mobiltelefonnummer anges. Om någon person- eller adressuppgift ändras är det viktigt att anmälan snarast görs till Högsta förvaltningsdomstolen
2. det beslut som överklagas med uppgift om kammarrättens namn, målnummer samt dagen för beslutet
3. de skäl som klaganden vill åberopa för sin begäran om att få prövningstillstånd
4. den ändring av kammarrättens beslut som klaganden vill få till stånd och skälen för detta
5. de bevis som klaganden vill åberopa och vad han/hon vill styrka med varje särskilt bevis.